

11. SINIF ETKİNLİKLERİ

BENİM KARARIM

Gelişim Alanı	Kariyer
Yeterlik Alanı	Kariyer Planlama
Kazanım/Hafta	Meslek seçiminde karar verme becerisini kullanır ./ 31. Hafta
Sınıf Düzeyi	11. Sınıf
Süre	40 dk (Bir ders saati)
Araç - Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1 2. Çalışma Yaprağı-2 3. Çalışma Yaprağı-3 4. Kalem
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Etkinlikten bir hafta önce öğrencilerin kendileri için uygun olduğunu düşündükleri çeşitli mesleki seçenekler, ilgi, yetenek ve mesleki değer alanları hakkında bilgi toplamaları istenir. Ayrıca daha önce yaptıkları etkinliklerde meslekler ve kendi ilgi, yetenek ve mesleki değerleri hakkında sahip oldukları bilgileri yeniden gözden geçirmeleri istenir. 2. Çalışma Yaprağı-1 çıktı olarak alınır. 3. Çalışma Yaprağı-2 A3 poster biçiminde çıktı alınır. İmkân yoksa sınıf tahtasına yazılır ya da etkileşimli tahtadan yansıtılır. 4. Çalışma Yaprağı-3 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır.
Süreç (Uygulama Basamakları)	1. Uygulayıcı tarafından sınıf tahtasına "İyi bir karar bilgiye dayanır, rakamlara değil-Platon" sözü yazılır ve sınıfa aşağıdaki soru yöneltilir: - Yaşamınız boyunca hangi konularda kararlar veriyorsunuz? - Size göre yaşamınızla ilgili vereceğiniz hangi kararlar daha kritiktir? 2. Öğrencilerden gelen cevapların alınmasından sonra etkinliğin amacının meslek seçiminde karar verme becerilerini kullanmak olduğu ifade edilir. 3. Uygulayıcı tarafından sınıfa Çalışma Yaprağı-1'de yer alan meslek seçim kararı veren 4 öğrenci ile ilgili bilgiler paylaşılır ve ardından aşağıdaki sorularla sınıf içi etkileşim başlatılır. - Sizce durumları paylaşılan öğrencilerden hangisi meslek seçim

Süreç
(Uygulama
Basamakları)

kararını verirken uygun bir yol izlemiştir. Neden?

- Sizler meslek seçim kararlarınızı nasıl veriyorsunuz?
- Size göre sağlıklı bir meslek seçim kararı nasıl verilmelidir?

4. Uygulayıcı tarafından sınıf tahtasına karar vermenin aşamaları isimli Çalışma Yaprağı-2 asılır ve öğrencilere aşağıdaki açıklama yapılır:

“Meslek seçim kararımızı verirken öncelikle karar vermenizi etkileyen problemi tanımlamalı, mesleki tercihler için seçenekler oluşturmaliyiz. Daha sonrasında seçeneklerimiz hakkında bilgi toplamalı topladığımız bilgilerden yola çıkarak var olan seçeneklerin beklentilerimizi karşılayıp karşılamadığını, avantaj ve dezavantajlarını gözden geçirmeliyiz. Son olarak ise var olan durumumuza en uygun olacağını düşündüğümüz seçeneğe karar vermeliyiz. Ancak karar verme tamamen sonlanmış ve geri dönüşü olmayan bir eylem değildir. Verdiğimiz karar sonrasında oluşan durumu gözlemlemeli gerekirse yine aynı aşamaları izleyerek kararımızı yeniden gözden geçirmeliyiz.”

5. Öğrencilere Çalışma Yaprağı-3 dağıtılır. Öğrencilerin önce Çalışma Yaprağı-3’de yer alan karar verme örneğini incelemeleri, daha sonra da kendileri için araştırdıkları çeşitli meslek seçeneklerini dikkate alarak kendilerine dağıtılan formu doldurmaları istenir.

6. Öğrencilere aşağıdaki sorular sorularak sınıf içi etkileşim başlatılır.

- Meslek tercih seçeneklerinizi belirlerken neleri dikkate aldınız?
- Seçenekleriniz hakkında ne tür bilgiler topladınız?
- Seçeneklerinizi ihtiyaçlarınızı karşılama, o seçeneği tercih etmenin avantaj ve dezavantajları yönüyle gözden geçirdiniz mi? Eğer gözden geçirdiyseniz bu mesleki kararlarınız üzerinde ne yönde etkili oldu?

7. Uygulayıcı tarafından sınıftan gelen cevaplar toparlanıp benzer ve farklı cevaplar paylaşıldıktan sonra sınıfa aşağıdaki sorular yöneltilir.

- Daha önce mesleki kararlarınızı verirken kullandığınız stratejilerle bugün uyguladığınız karar verme stratejisi arasında ne gibi farklılıklar var?
- Tüm seçeneklerin ve bu seçeneklerin avantaj ve dezavantajlarının dikkatlice değerlendirilmesi sonucunda verilen mesleki kararların size ne yönden faydaları olabilir?

8. Uygulayıcı tarafından “Meslek seçmek yaşam biçimini seçmek demektir” sözü vurgulanarak aşağıdaki açıklama ile etkinlik sonlandırılır:

“Kendimizi ve meslekleri tanıyarak var olan seçenekleri araştırarak verilen bir mesleki kararın gelecekte hem mesleki performans, hem de yaşam doyumuna önemli katkıları olacaktır. Bu nedenle mesleki kararları anlık duygular, sınav sonucu aldığımız puan, ya da başkalarının isteklerine boyun eğerek değil; kendimizi tanıyıp, seçenekleri araştırarak vermeliyiz. Verdiğimiz mesleki kararlar geri dönülmez değildir. Zaman içinde değişen mesleki ilgi, değer ve ihtiyaçlarımıza dayalı olarak vermiş olduğumuz kararları yeniden gözden geçirebilir, gerekirse değiştirebiliriz.”

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Uygulayıcı öğrencilerin daha önce kullandıkları karar stratejileri ile verdikleri mesleki kararlarla yeni öğrendikleri bu karar verme yönetimine göre verdikleri mesleki kararları, mesleki kararlarının kendilerine uygunluğu yönünden değerlendirmelerini ister.
2. Öğrencilerin daha önce verdikleri kararları değişen şartlar ve ihtiyaçları doğrultusunda zaman zaman gözden geçirmeleri istenebilir.

Uygulayıcıya Not

1. Meslek kararı verme konusunda güçlükler yaşayan öğrenciler meslek danışmanlığı yardımı alması amacıyla rehberlik servisine yönlendirilebilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma Yaprağı-2 daha büyük boyutlarda basılarak ve daha büyük puntolar kullanılarak materyalde uyarlama yapılabilir.
2. Çalışma Yaprağı-3 daha büyük puntoda ya da Braille yazı ile hazırlanarak materyallerde uyarlama yapılabilir.
3. Öğrenciler meslek tercih seçeneklerini belirlerken öğretmen bireysel olarak rehberlik ederek sosyal çevre düzenlenebilir.
4. Çalışma Yaprağı-3'ün tamamlanması için ek süre verilebilir.
5. Çalışma Yaprağı-3 ile çalışılırken akran eşleştirmesi yapılarak öğrenme süreci farklılaştırılabilir.
6. Çalışma Yaprağı-3'te yer alan tüm görevler yerine belirli bir kısmının yapılması istenerek etkinlik basitleştirilebilir.

Etkinliği Geliştiren

Çiğdem SESLİ

KARAR HİKÂYELERİ

1. Öğrenci:

"Ayşe daha önce hangi mesleği seçmek istediği konusunda yeterince düşünmemiş, üniversite sınav sonucu belli olunca almış olduğu puan ve başarı sıralamasına uygun bir mesleği tercih etmiştir."

2. Öğrenci:

"Tolga ortaokul yıllarından beri nelere ilgi duyduğunu, yeteneklerinin neler olduğunu araştırmaya başlamıştır. İlgi ve yeteneklerine karşılık geldiğini düşündüğü, ihtiyaç duyduğu alanlarda daha çok doyum alabileceğine inandığı meslekleri belirleyip kendisine en uygun olan mesleği seçmeye karar vermiştir."

3. Öğrenci:

"İpek yaşamının pek çok alanında olduğu gibi hangi mesleği yapacağı konusunda da ailesinin görüşlerine göre hareket etmektedir. Mesleğini seçerken gerçekten ne yapmak ve nasıl bir işle uğraşmak istediğini ön plana almak yerine ailesinin isteklerini dikkate alarak karar vermiştir."

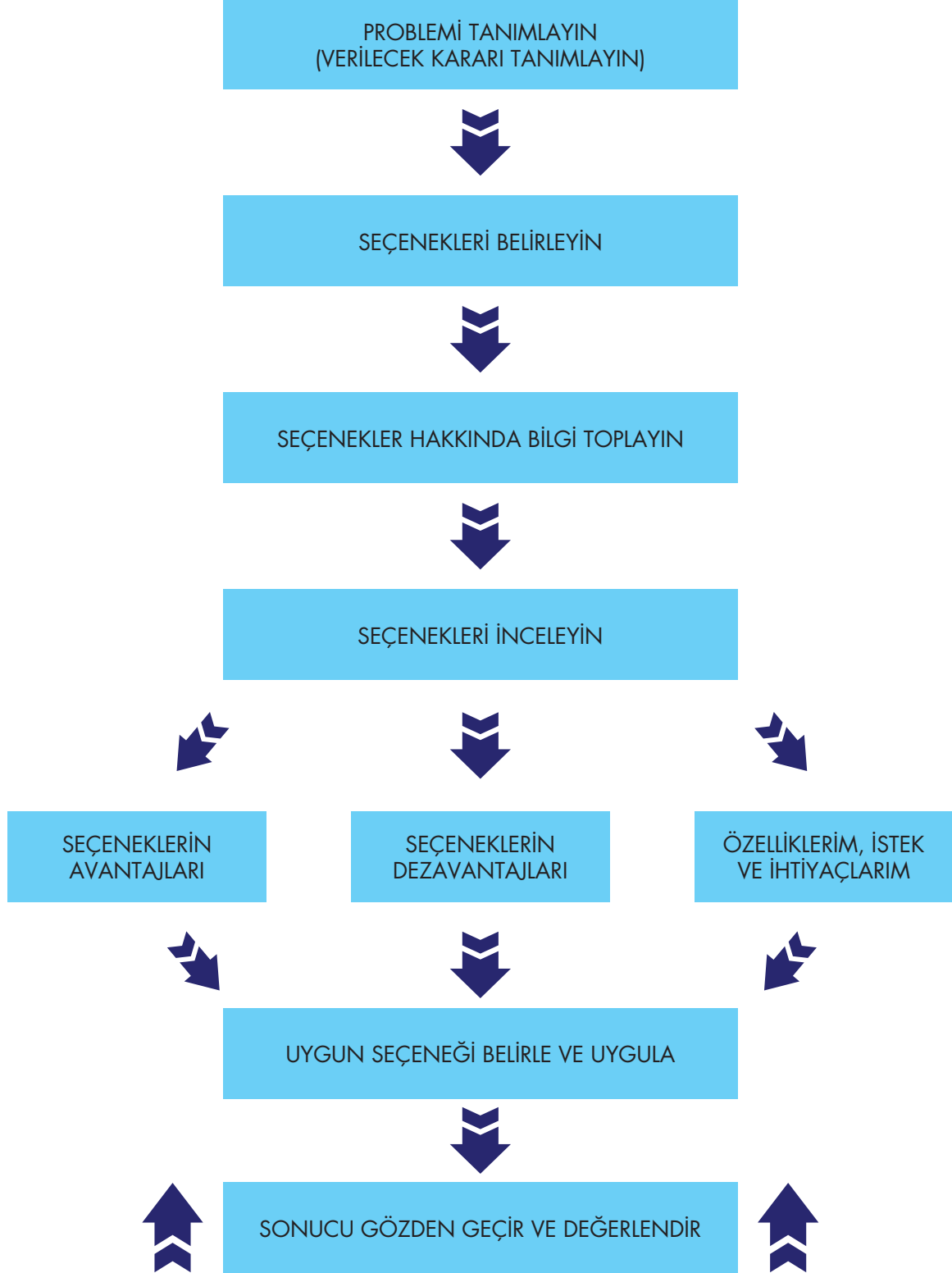
4. Öğrenci:

"Fatih gelecekte mükemmel ve her yönüyle eksiksiz bir hayat sürmek istemektedir. Kendisine bu hayatın kapılarını aralayacağına inandığı mesleğin ne olabileceğini uzun süre düşünmüş, mesleki seçenekleri çok derinliğine araştırmış, bu süreçte hem kendisi hem de olası seçimleri konusunda çok fazla bilgiye sahip olmuştur. Ancak kendisi ve meslekler hakkında elde ettiği o kadar bilginin arasında kaybolmuş gerçekten bütün seçenekler içinde en uygunun hangisi olduğu konusunda bir seçim yapamamıştır".

Çalışma Yaprağı 2

KARAR VERMENİN AŞAMALARI

KAYNAK:
Kuzgun, Y. (2000). Meslek danışmanlığı: Kuramlar ve uygulamalar. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Çalışma Yaprağı 3

ÖRNEK KARAR VERME FORMU

1.AŞAMA

PROBLEMİNİ TANIMLA

Sayısal alanda kendimi başarılı hissediyorum. Ancak yönelebileceğim çok fazla meslek var sağlık alanı mesleklerine mi yoksa mühendislik alanı mesleklerine mi yönelmeliyim karar veremiyorum.

2.AŞAMA

SEÇENEKLERİNİ BELİRLE

3.AŞAMA

SEÇENEKLER HAKKINDA BİLGİ TOPLA

Sağlık alanı meslekleri (tıp, eczacılık, diş hekimliği, hemşirelik vb.) ,mühendislik meslekleri (inşaat, makine, elektrik vb.)

Sağlık Alanı Meslekleri: Sağlık alanında pek çok meslek var. Bunların bir kısmının üniversite yerleştirme puan ve başarı sıralamaları yüksek ve sayısal alan yeteneği olarak yüksek bir yeteneğe sahip olmayı gerekli kılıyor. Ayrıca fen bilimlerinin biyoloji ve kimya alanına giren konulara da ilgi duymak gerekiyor. Sağlık alanı mesleklerinde çalışanlar çoğunlukla hastanelerde, hastalarla yakın temas gerektiren işlerle çalışıyorlar. Bazıları laboratuvarlarda işlerini yapıyorlar. Sağlık alanı mesleklerine yönelmek için özellikle canlı varlık, sosyal yardım ilgisinin yüksek olması gerekiyor. Bu alandaki mesleklerin bir kısmı nöbet tutmayı gerektirdiği için düzenli yaşam beklentisini karşılamayabilir. Sağlık alanı meslekleri çoğunlukla uzun süre ayakta çalışmayı, iş birliğine dayalı çalışmayı, gerektiğinde liderlik yapabilme ve kritik durumlarda soğukkanlı olmayı ve önemli kararlar alabilme gücünü gerekli kılıyor.

Mühendislik Alanı Meslekleri: Mühendislik alanı mesleklerinin önemli bir kısmı üst düzey matematik ve fizik bilgi becerisi gerektiriyor. Özellikle matematiksel hesaplamalar yapma, kodlamalar oluşturma, üç boyutlu görebilme ve bununla ilgili çizimsel tasarımlar oluşturmaya gerekli kılıyor. Canlı varlıklardan ziyade mekanik işlere ilgi duyan, alet ve makinelerle çalışmayı seven kişiler mühendislik için uygun kişilerdir. Ayrıca mühendislik mesleklerinde çalışanların çalıştıkları mühendislik alanının özelliğine göre değişmekle beraber problem çözme, kod ve yazılım oluşturma, günlük yaşamın sorunlarına yeni matematiksel çözümler üretme, bilgisayar ve yapay zekâ uygulamalarını kullanma konularına meraklı olması gerekir. Çalışma ortamları çoğunlukla gürültülü ve karmaşık fabrika ve şantiye ortamları olabilir.

4.AŞAMA

SEÇENEKLERİ İNCELEYİN

Sağlık Alanı Meslekleri: Lise eğitimim boyunca sağlık alanı mesleklerine kaynaklık eden biyoloji, kimya gibi derslere çok fazla ilgi duymadım. Sabırlı ve uzun süre ayakta çalışmayı seven birisi olduğumu düşünmüyorum. Ayrıca insan ve ya başka bir canlının vücuduna dokunmak, vücut sıvıları üzerinde laboratuvarında çalışmak benim yapmaktan çok hoşlanacağım işler değil. Sağlığım konusunda hassas olduğum için hastalık riski altında çalışmak da benim için zor olabilir. Ancak insanlara yardım etmeyi, onların sıkıntılarını dinleyip çözmeyi severim.

Mühendislik Alanı Meslekleri: Matematiksel işlemler yapmaktan, yeni bir işleve sahip cihazlar üretmek ve bunları tasarlamaktan hoşlanırım. Boş zamanlarımda yapay zekâ ürünü olan yeni cihazlar ve bunların tasarımları ilgili videolar izlerim. Bir üretim laboratuvarında çalışmak, bu ortam için bir çalışma organizasyon şeması oluşturmak ilgimi çeker.

5.AŞAMA

EN UYUN SEÇENEK VE KARARIM

MÜHENDİSLİK MESLEKLERİ

6.AŞAMA

GEREKİĞİNDE KARARINI YENİDEN GÖZDEN GEÇİR

Çalışma Yapağı 4

BENİM KARARIM

1.AŞAMA

PROBLEMİNİ TANIMLA

Empty light blue box for step 1 notes.

2.AŞAMA

SEÇENEKLERİNİ BELİRLE

Empty light blue box for step 2 notes.

3.AŞAMA

SEÇENEKLER HAKKINDA BİLGİ TOPLA

Large empty light blue box for step 3 notes.

4.AŞAMA

SEÇENEKLERİ İNCELEYİN

Large empty light blue box for step 4 notes.

5.AŞAMA

EN UYUN SEÇENEK VE KARARIM

Empty orange box for step 5 notes.

6.AŞAMA

GEREKTİĞİNDE KARARINI YENİDEN GÖZDEN GEÇİR

Empty orange box for step 6 notes.